

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı:1980/16

Karar sayısı:1980/47

Karar günü:3/7/1980

Resmi Gazete tarih/sayı:3.11.1980/17149

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ardeşen Asliye Hukuk Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : 28/6/1966 günlü, 766 sayılı Tapulama Yasasının 97. maddesinin birinci fıkrasıyla, aynı yasanın 26/2/1972 günlü , 1617 sayılı Yasayla değişik 33. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan ve tesciline karar verilebilecek taşınmazların her bir parçasını 20 ve bir tapulama bölgesindekilerin toplam büyüklüğünü 50 dönümle sınırlayan hükümlerin Anayasanın 36. ve 37. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptalleri istemidir.

I- OLAY :

Davacı, Seslikaya Köyündeki ayrı ayrı dört parça taşınmazın çekişmesiz ve aralıksız 30 yıldan beri malik sıfatıyla zilyedi bulunduğunu ileri sürerek, Medeni Yasanın 639. maddesi gereğince kendi mülkü olmak üzere tescillerine karar verilmesini istemiştir.

Yargılama sırasında mahkeme, 766 sayılı Tapulama Yasasının 97. maddesinin birinci fıkrasının ve aynı yasanın 1617 sayılı Yasa ile değişik 33. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan "20 dönümlük ve 50 dönümlük sınırlama ile ilgili hükümlerin" Anayasanın 36. ve 37. maddelerine aykırı olduğu kanısına kendiliğinden vararak, bu hükümlerin iptali istemi ile Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

III- METİNLER:

A) iptali istenilen yasa kuralları

1- 28/6/1966 günlü, 766 sayılı Tapulama Yasasının 97. maddesinin birinci fıkrası:

"Madde 97- "Bu kanunun 1. maddesinde yazılı yerler dışında bulunan gayrimenkuller hakkında umumî hükümlere göre açılmış ve açılacak davalarda da bu kanunun 33. ve 42. maddeleri uygulanır."

2- Aynı Yasanın değişik 33. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları:

"Madde 33- Tapuda kayıtlı olmayan ve beher parsasının yüzölçümü 20 dönüme kadar olan (20 dönüm dahil) gayri menkul çekişmesiz ve aralıksız en az 20 yıldan beri malik sıfatı ile zilyedliğini, belgelerle veya bilirkişi veyahut tanık beyanlarıyla tevsik eden zilyedi adına kaydedilir.

Aynı şahsın yekdiğerine bitişik olup da, yüzölçümü toplam 20 dönümden fazla bulunan müstakil parçalar üzerindeki zilyedliği ayrı ayrı sebeplere dayandığı takdirde her parçanın yüzölçümü 20 dönümü geçmemek ve zilyedliğe ilişkin diğer unsurlar mevcut olmak kaydıyla, bu parçalar zilyedi adına kaydedilir.

Yüzölçümü 20 dönümü geçen müstakil parçaların veya aynı şahsın ayrı ayrı sebeplere dayanarak zilyedi bulunduğu yekdiğerine bitişik ve yüzölçümleri 20 dönümü aşan birden fazla

parçalardan her birinin 20 dönümlük kısmı, zilyedliğe ait birinci fıkradaki unsurların mevcudiyeti halinde zilyedi adına kaydedilir.

Bir Tapulama bölgesinde bu maddenin I, II ve III üncü fıkraları gereğince bir kişinin iktisabedebileceği gayrimenkullerin toplam büyüklüğü 50 dönümü geçemez."

Bu fıkralardaki 20 ve 50 dönümlük sınırlamaların mülkiyet hakkını zedelediği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

B) Dayanılan Anayasa kuralları:

"11- Mülkiyet Hakkı:

a) Mülkiyete ait genel kural.

Madde 36- Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

"b) Toprak mülkiyeti:

Madde 37- Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amaçlarıyla gereken tedbirleri alır. Kanun, bu amaçlarla, değişik tarım bölgelerine ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini gösterebilir. Devlet, Çiftçinin işletme araçlarına sahip olmasını kolaylaştırır."

IV- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca Şevket Müftigil, Ahmet H. Boyacıoğlu, Osman Tokcan, Rüştü Aral, Ahmet Salih Çebi, Muammer Yazar, Adil Esmer, Nihat O. Akçakayalıoğlu, Hüseyin Karamüstantikoğlu, Kenan Terzioğlu, Necdet Darıcıoğlu, İhsan N. Tanyıldız, Bülent Olçay, Yılmaz Aliefendioğlu ve Yekta Güngör Özden'in katılmalarıyla 13/3/1980 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında:

1- İtiraz yoluna başvuran mahkeme, dava konusu taşınmazların Seslikaya Köyü sınırları içinde bulunması nedeniyle 28/6/1966 günlü, 766 sayılı Tapulama Yasasının 97. maddesinin birinci fıkrasını uygulama durumunda bulunmadığından, başvurunun bu hüküm yönünden Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından, işin esasının 28/6/1966 günlü, 766 sayılı Yasanın 19/7/1972 günlü, 1617 sayılı Yasayla değişik 33. maddesinin birinci fıkrasının "...beher parçasının yüzölçümü 20 dönüme kadar olan (20 dönüm dahil)...; üçüncü fıkrasının "yüzölçümü 20 dönümü geçen" ve20 dönümlük kısmı....."; dördüncü fıkrasının ise "... 50 dönümü geçemez." kuralı ile sınırlı olarak incelenmesine) karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ :

İşin esasına ilişkin rapor, başvurma kararı ve ekleri, iptali istenen yasa, ve Anayasa kuralları ve ilgili yasama belgeleri okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

A) İptali istenen yasa kurallarıyla yapılan sınırlamaların niteliği :

Medeni Yasanın 6333 sayılı Yasa ile değişik 639. maddesinin birinci fıkrasına göre, tapuda kayıtlı olmayan bir taşınmazı çekişmesiz ve aralıksız 20 yıl süre ile ve malik sıfatıyla elinde bulundurmış olan kimse o taşınmazın kendi mülkü olmak üzere tescili isteğinde bulunabilir.

28/6/1966 günlü, 766 sayılı Yasanın 33. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları, taşınmazların 100 dönümlük miktarlarının tescili için herhangi bir belgeyi ya da bilirkişi ve tanık beyanlarını yeterli kanıt olarak kabul etmiş, bunları izleyen fıkra ise, daha geniş alanların tescili için zilyedliğin ayrıca belli ve inandırıcı kanıtlarından biri ile belgelendirilmesini istemiştir. 1617 sayılı Yasa buradaki 100 dönümlük miktarı 20 dönüme indirmiş ve beşinci fıkroda gösterilen belgeler aranmaksızın davacı adına tescil edilebilecek taşınmazlardan bir tapulama bölgesi içinde bulunanların alanların toplamını 50 dönümle sınırlamıştır. Bu yasal hükümlerle yapılan sınırlandırmanın, mülkiyet hakkına dokunmadığı ve sırf tescil isteme hakkının doğmuş olduğunun kanıtlanmasına, bir başka söyleyişle kanıta ilişkin ve ona özgü bulunduğu açıktır. Belli miktardan büyük toprak alanını zilyedlikle kazanma davasında dayanılacak kanıtların inandırıcı olmasına önem verilerek sadece bunların sınırlaması yapılmıştır. Zilyediliğin yasada gösterilen inandırıcı kanıtlarla belgelendirilmesi durumunda miktar sınırlaması yoktur. Bu bakımdan mülkiyete konmuş bir sınırlamadan söz edilemez.

Anayasanın 37. maddesi Devlete "topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amacıyla gereken tedbiri almak" ödevini vermiştir. Toprak, çoğaltılması olanağı bulunmayan bir taşınmaz olduğuna göre, Devletin topraksız veya az topraklı çiftçiye dağıtılması gerekli toprak rezervini elde bulundurmak için zilyedlikle toprak kazanma davalarında inandırıcı kanıta dayanılmasını istemesinde Anayasaya aykırılık bulunduğu ileri sürülemez.

B) Toprak mülkiyetinin özelliği:

Mülkiyet, Anayasanın "temel haklar ve ödevler" başlıklı ikinci kısmının "sosyal ve ikdisadî haklar" a ilişkin üçüncü bölümünde düzenlenmiş bir temel haktır. 36. madde, herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı genel kurallarını koymuştur. 37. madde ise toprak mülkiyetine ilişkin özel hükümler getirmekte, "kanun,... toprağın genişliğini gösterebilir" hükmünü içermekte ve bunun hangi amaçlarla yapılabileceğini de belirtmektedir. Nitekim 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu ön tedbirler Yasası, Anayasanın 37. maddesinde belirtilen amaçlarla, belli miktarlardaki topraklar için herhangi bir belgeyi ya da bilirkişi ve tanık beyanlarını yeterli kanıt saymış, daha geniş alanların zamanaşımıyla kazanılması davasında ise Tapulama Yasasının 33. maddesinin beşinci fıkrasında yazılı kayıt ve belgelerden en az birine dayanılmasını zorunlu tutmuştur. Bu bakımdan, topraksız olan ya da yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amacıyla özel mülkiyet konusu toprakların genişliğini belirtmeye Yasa Koyucuyu yetkili kılan Anayasa buyruğu karşısında, bir yasanın, doğrudan doğruya bu genişlikle ilgili davalarda kanıt sınırlaması yapamayacağını ileri sürmek olanaksızdır.

Öte yandan, Anayasada toprağın genişliği saptanırken uyulması zorunlu bulunan kurallar da yer almaktadır. Anayasanın 37. maddesi, Devleti "toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek, yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak" için tedbir almakla görevlendirmiş, 41. maddesi "iktisadi ve sosyal hayat adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacına göre düzenlenir." biçiminde kurallar koymuş, 42. maddesi de çalışanların korunmasını ve çalışmanın desteklenmesini buyurmuştur. Tapulama Yasasının değişik 33. maddesinin beşinci fıkrasında belirtilenler dışında kalan kanıtlara dayanılarak zilyedlikle kazanılacak taşınmazların miktar sınırlamasında bu

kurallara uyulmadığına ilişkin bir sav yada belirti yoktur Esasen 1617 sayılı Yasa, yürürlüğe konulacak Toprak ve Tarım Reformu Yasasının uygulanma olanağını sağlamağa yardımcı bir önlem yasasıdır ve öteki yasaların, zilyedliğin korunması ile ilgili hükümlerinin uygulanmasını da engellememektedir.

Bu nedenlerle, itiraz konusu kuralların Anayasaya aykırı olmadığı sonucuna varıldığından itirazın reddine karar verilmelidir.

SONUÇ:

28/6/1966 günlü, 766 sayılı Tapulama Yasasının 19/7/1972 günlü, 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Ön tedbirler Yasasının 20. maddesiyle değişik 33. maddesinin sınırlama kararı uyarınca ele alınan birinci fıkrasında "... beher parçasının yüzölçümü 20 dönüme kadar olan (20 dönüm dahil)..."; üçüncü fıkrasında "Yüzölçümü 20 dönümü geçen" ve "...20 dönümlük kısmı..."; dördüncü fıkrasında "...50 dönümü geçemez" biçiminde yer alan hükümlerin Anayasaya aykırı olmadığını ve itirazın reddine,

3/7/1980 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Şevket Müftügil	Başkanvekili Ahmet H. Boyacıoğlu	Üye Rüştü Aral
Üye Osman Tokcan	Üye Muammer Yazar	Üye Nihat O. Akçakayalıoğlu
Üye Nahit Saçlıoğlu	Üye Hüseyin Karamüstantikoğlu	Üye Kenan Terzioğlu
Üye Orhan Onar	Üye Necdet Darıcıoğlu	Üye İhsan N. Tanyıldız
Üye Bülent Olçay	Üye Yılmaz Aliefendioğlu	Üye Yekta Güngör Özden